

Activiteiten gelinkt met de moestuin

Dit document geeft extra ideeën voor leerkrachten of andere personen betrokken bij de kinderopvang in deze periode.

De aanwezige kinderen zijn misschien niet degenen die het meest betrokken zijn bij het moestuinproject. De niveaus en de leeftijden zijn ongetwijfeld heel gemengd, daarom hebben we geprobeerd om ons zo goed mogelijk aan te passen aan verschillende situaties.

INHOUD

INLEIDING	1
SPELLETJES OM STOOM AF TE BLAZEN	2
Kleurkrijt - De bestuivers achterna!	2
Aflodingsrace «Wat heeft een plant nodig in de moestuin?»	3
RUSTIGE SPELLETJES EN ACTIVITEITEN	4
“Wie is het ?” met moestuinplanten	4
Naambordjes voor de moestuin maken.....	4
Spreekwoorden in en rond de moestuin.....	5
Een wetenschappelijk en creatief experiment met een rode kool	5
ENKELE INSPIRATIEBRONNEN	6

1. INLEIDING

Het is misschien wel het juiste moment om wat te werken in de moestuin. Met een kleinere groep is het misschien wel makkelijker werken. Plezier gegarandeerd. Als je iemand bent die het project leidt, dan weet je wat er moet gebeuren en kan je makkelijk verder zaaien, plannen, onkruid wieden enz. Als dit niet het geval is, neem dan contact op met één van de personen die het project leiden, zodat zij je kunnen vertellen wat er moet gebeuren: wieden van dit plekje, herstellen of repareren van een bepaalde bak, enz...

Je kan ook onze andere lesfiches «Vruchtbare lessen in de moestuin» raadplegen.

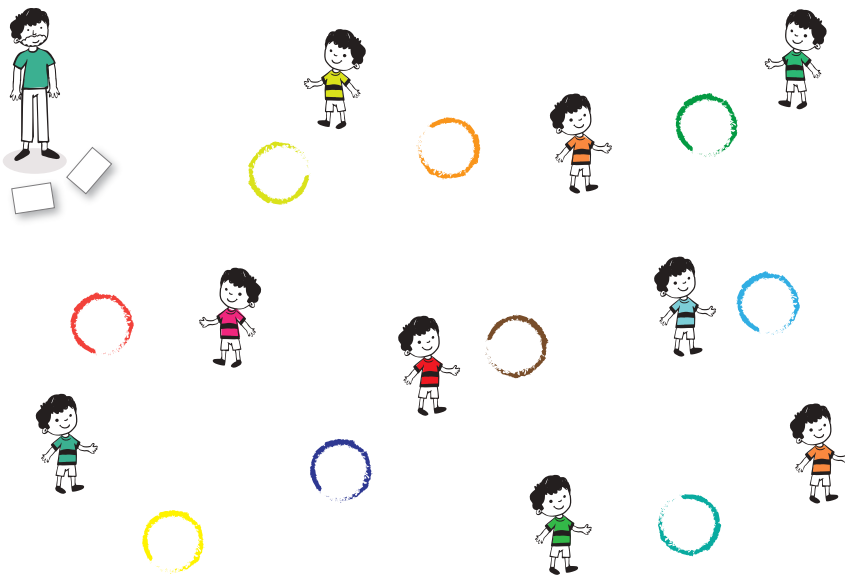
Velt vzw heeft ook een uitgebreide website waar je allerlei informatie rond schoolmoestuinen kan terugvinden. Ga zeker eens kijken!

Ook bij Natuurpunt vzw kan je informatie terugvinden om aan de slag te gaan met kinderen. Laat je inspireren!

2. SPELLETJES OM STOOM AF TE BLAZEN

Kleurkrijt, de bestuivers achterna!

Doel van het spel

Verzamel op een blad een maximum aan krijtjes en kleuren. Lopen en plezier maken!

Tijd

30 tot 40 minuten + als je erna nog gaat observeren.

Verschillende stappen van de activiteit

1. Markeer de cirkels op de speelplaats vooraf met met krijt in verschillende kleuren. Druk hard op het krijt zodat er veel kleur op de tegels aanwezig is. Je kan ook enkele cirkels inkleuren (opnieuw hard drukken). Zorg dat er 8 tot 10 cirkels op enkele meters afstand van elkaar staan.
2. Verdeel de kinderen in twee teams als je een grote groep hebt. Is dit niet het geval, dan maak je een team dat in de tweede ronde zijn 'score' kan verbeteren. Leg twee vellen wit papier op de grond (aan je voeten of op een standaard). Per team is er één vel papier.
3. Elk kind kan nu het gekleurd krijt in de cirkels zachtjes aanraken. Met het krijt dat op zijn of haar vinger zit, kan het kind een streep zetten op het blad van zijn team. De kinderen brengen maar één kleur per keer aan. Controleer dit.
4. Dus alle kinderen rennen om het meest heen en weer tussen de kringen en het papier.
5. Op het papier mag dezelfde kleur meerdere keren voorkomen.
6. Het team met het meeste krijtstreepjes en het meest verschillende kleuren op hun papier wint.

Je kan deze activiteit op een rustige manier verder zetten door iets te vertellen over de bestuiving van bloemen door insecten. Inderdaad, insecten vliegen tientallen, zelfs honderden keren van bloem tot bloem. Stuifmeel bestaat uit een set van zeer fijne korrels, «stoffig» als krijt. Je kan dan gaan kijken naar de bloemen (paardenbloemen, wilgen, Japanse kerselaars,... als die er zijn op of rond het schoolplein). Bestuiving wordt uitgelegd in de fiche «Als kleuren elkaar ontmoeten» - p.6).

Een mogelijke variatie is om de kinderen verschillende krijtjes te geven en hen te vragen om zoveel mogelijk kruisjes te tekenen in de cirkels. Hier plaats je de gekleurde krijtjes aan je voeten. De kinderen nemen dan maar één kleur per keer mee.

Aflossingsrace «Wat heeft een plant nodig in de moestuin?»

Doel van het spel

Ontdek wat enkele basisbehoeften voor planten in de moestuin zijn door te rennen, te lachen en vooral plezier te maken!

Tijd

30 tot 40 minuten.

Verskillende stappen van de activiteit

1. Je moet eerst twee sets van 7 behoeften tekenen en/of schrijven op kleine kartonnetjes. Maak een duidelijk onderscheid tussen de twee setjes: maak een kruisje op de achterkant van een van de sets of gebruik karton in een andere kleur.

Hier is een lijst van 7 behoeften die gemakkelijk te begrijpen zijn voor kinderen : aarde / zonlicht / warmte / water / insecten-bestuivers / regenwormen / ruimte om te groeien.

2. Maak twee teams als de groep groot genoeg is. Anders kan je met één team racen tegen de klok.
3. Elk team staat in één rij achter een krijtstreep op de grond.
4. Plaats de teams op een afstand van ten minste drie meter van elkaar (vooral om het spel gemakkelijker te regelen).
5. Sta aan de kant van de kinderen om de start te regelen, help ze te raden zonder dat ze de antwoorden schreeuwen, let erop dat het woord goed geraden is, ...
6. Plaats de twee stapels kaarten op een afstand van ongeveer 20 of 30 meter. Elke stapel is geschud, zodat de woorden niet in dezelfde volgorde staan en met de beeldzijde naar beneden worden geplaatst (zodat het kind dat een kaart komt uitzoeken de volgende niet kan zien). Als de kinderen nog niet allemaal kunnen lezen, kan je best een woord combineren met een tekening of afbeelding.
7. Als het spel begint, vertrekt er een kind van elk team (op jouw teken) en zal het een kaartje nemen (van de stapel van hun team) en terugkomen om het woord te raden.
8. Het kind moet nu de andere kinderen in zijn team laten raden, zonder het te zeggen en door het na te bootsen.
9. Als het team het woord heeft geraden, loopt een ander kind weg om een ander kaartje te gaan halen. Pas wel op dat het andere team het niet geraden woord niet heeft gehoord.
10. Het eerste team dat alle woorden kan raden, wint.

3. RUSTIGE SPELLETJES EN ACTIVITEITEN

“Wie is het?” met moestuinplanten

Doel van het spel

Een plant beschrijven en herkennen, fantaseren en zo een gezellig tijd beleven in de moestuin.

Tijd

40 tot 60 minuten.

Verschillende stappen van de activiteit

1. Start met een rondje in de tuin en identificeer zoveel mogelijk planten (op basis van wat jij en de kinderen weten);
2. Stel jullie op in de moestuin (liefst rond een tafel als die er is, in een cirkel op de grond op dekentjes of kussens). Het helpt als de kinderen de planten kunnen zien vooral omdat alles onthouden niet makkelijk is. Als de activiteit niet in de moestuin kan doorgaan, dan bereid je dit beter voor door een paar foto's te maken die de kinderen tijdens de activiteit kunnen zien;
3. Een kind denkt aan een plant en de andere kinderen moeten het raden door vragen te stellen. Hier zijn enkele voorbeeldvragen: *Is het een plant die al veel bladeren heeft?; Zijn de bladeren klein?; Is het een plant waarvan de wortel wordt gegeten?* De antwoorden zijn «ja» of «nee». We raden je aan om wat notities te maken, zo kan je samenvatten voor de kleinsten. Het helpt ook om een lijst met criteria voor het herkennen van planten te maken. Met deze determinatiekenmerken zet je eventueel de activiteit verder.

Naambordjes voor de moestuin maken

Doel van het spel

Maak naambordjes voor de moestuin, betrokkenheid bij de moestuin creëren, leuk en creatief.

Voor deze activiteit is het nodig om eerst met de betrokkenen van de moestuin even te kijken wat er geplant is en waar.

Tijd

1 tot 2 uur.

Verschillende stappen van de activiteit

1. Neem even de tijd om samen met de kinderen het materiaal op een praktische manier te schikken : vellen A6-papier, kleurpotloden, pastelkrijt en/of verf,...
2. Ga met de kinderen de moestuin rond. Neem de verschillende groenten die er groeien waar en identificeer ze.
3. Maak met de kinderen mooie A6-kaartjes om de namen van planten aan te geven: bijvoorbeeld voor aardbeiplantjes tekent een kind een aardbeiplantje en schrijft er de naam bij. Plastificeer dit kaartje. Plak het op een stokje die je dan bij de aardbeien zet.
4. Mogelijke opvolging : nagaan of je onkruid kan wieden, extra decoraties maken (verven van bakken), bakken herstellen,...

Spreekwoorden in en rond de moestuin

Doel van het spel

Maak kleine creatieve affiches! Oefen Nederlands op een creatieve manier.

Tijd

1 tot 2 uur.

Verschillende stappen van de activiteit

1. Maak een lijst met de kinderen van uitdrukkingen met betrekking tot de moestuin, groenten en fruit, de natuur of het weer.

Hier is een lijstje om je te helpen :

- De appel valt niet ver van de boom
- De rotte appel in de mand
- Goed begonnen is half gewonnen
- Wat de boer niet kent, dat vreet hij niet
- Boontje komt om zijn loontje
- Pluk de dag
- De ochtendstond heeft goud in de mond
- Gras gaat niet harder groeien als je eraan trekt
- Vele handen maken licht werk
- Voor honing danst de beer
- In mei leggen alle vogeltjes een ei
- Onkruid vergaat niet
- Er zijn geen rozen zonder doornen
- Elk vogeltje zingt zoals het gebekt is
- Wie wind zaait, zal storm oogsten
- Na regen komt zonneschijn
- Eén zwaluw maakt de lente niet
- Laaghangend fruit plukken
- Een oude bok lust wel eens een groen blaadje
- De hete aardappel doorspelen
- Ik snap er de biet van

TIP : Zoek hier enkele gezegden op van groenten die in jullie moestuin staan.

2. Laat de kinderen een spreekwoord opschrijven op A4-papier. Hier maken ze dan een passende tekening bij en zo kan je een tentoonstelling maken met de uitdrukkingen in en rond de moestuin. Leuk om de gang of een klaslokaal te versieren. Of de plek die speciaal voorzien is voor het moestuinproject.

Een wetenschappelijk en creatief experiment met een rode kool

Specifiek materiaal

Een rode kool, 1 of 2 citroenen, wit krijt, een centrifuge of een pannetje en een kookplaat, een citruspers of een scherp mesje, wit papier (best tekenpapier), penselen, kleine potjes.

Tijd

1 tot 2 uur.

Verschillende stappen van de activiteit

1. Het sap van de rode kool extraheren ofwel met een sapcentrifuge of door de kool op te warmen.
2. Dit sap in een bakje bijhouden.
3. Het sap uit de citroenen persen en in een tweede bakje bijhouden.
4. Het wit krijt fijnmalen, mengen met water in een derde bakje.

5. Je hebt nu dus drie verschillende vloeistoffen (kool, citroen en krijt).
6. Met een penseel schilder je met de rode vloeistof van de kool op een blad papier.
Je kan nu de initiële rode kleur veranderen door met een ander penseel met een andere vloeistof over de eerste penseelstreken te schilderen. De rode kleur verandert nu in blauw of in lichtroze naargelang je citroensap of krijtsap hebt gebruikt. Dit is een zuur-base reactie. Zuur met de citroen en base met het krijt.
De kinderen kunnen een tekening maken met het citroen of krijt sap en die dan tevoorschijn toveren met het sap van de rode kool.

4. ENKELE INSPIRATIEBRONNEN

Hier vind je enkele kant-en-klare werkbundels

- Velt - Een minimoestuin op school
- MEC De Witte Schuur - Tuin logboek (Documenten - «Leerlingen logboek»)
- NME De Klyster - Zaaien met de klas
- CNME Maastricht en regio - Schooltuinboek
- BuitenWijs - Zaden om te zaaien
- Schoolhoeve De Campagne - Educatief pakket : de moestuin (2de graad)
- Alliantie Schooltuinen - Divers lesmateriaal

Enkele kinderboeken over de moestuin of natuur

- Rikki en de tuin van opa - Guido van Genechten (3 – 5 jaar)
- De tuin van Jacob en Thomas - Jaap Vermeiden (4 – 9 jaar)
- Twaalf maanden in het bos - Emilia Dziubak (3 - 5 jaar)
- Het verhaal van de beer met zijn zwaard - Gianluca Foli (5 – 8 jaar)
- Ik wou dat ik een vogel was. Een natuurgedicht voor elke dag van het jaar (6 – 99 jaar)
- Buiten Bezig - Anke Leitzgen (8 – 11 jaar)